Bijlage: Gegevensuitwisseling

Het verstrekken van persoonsgegevens door opsporingsdiensten en OM aan de beoogde Dopingautoriteit is gelet op het gegevensbeschermingsrecht niet toegestaan, daarbij komt dat de noodzakelijkheid tot het verstrekken van persoonsgegevens aan de Dopingautoriteit ontbreekt. Onderstaand worden de redenen uiteengezet.

Persoonsgegevens
Met persoonsgegevens wordt gedoeld op alle informatie waarmee direct of indirect een natuurlijk persoon kan worden geïdentificeerd. Indien persoonsgegevens worden verwerkt door opsporingsdiensten of OM kunnen dit ook politiegegevens, strafvorderlijke gegevens of justitiële gegevens worden genoemd.

Verwerken van persoonsgegevens
Sinds 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (EU 2016/679 AVG) rechtstreeks van toepassing op de verwerking en bescherming van persoonsgegevens. Artikel 23 AVG brengt evenwel een beperking aan op het verwerken van persoonsgegevens met het oog op de voorkoming, het onderzoek, en de vervolging van strafbare feiten, inclusief de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare orde en veiligheid.

In het kader van de opsporing en vervolging van strafbare feiten reguleert de Richtlijn (EU) 2016/680 het verwerken en beschermen van persoonsgegevens. Het OM en de opsporingsdiensten verrichten activiteiten die primair zijn gericht op voorkoming, onderzoek, opsporing en vervolging van strafbare feiten. Ook verrichten ze activiteiten in gevallen waarvan nog niet duidelijk is of het om strafbare feiten gaat, zoals algemene surveillance- en preventietaken en handhaving van de openbare orde.

De richtlijn (EU) 2016/680 wordt in Nederland geïmplementeerd door wijziging van de Wet politiegegevens (Wpg) – die anders dan de citeertitel kan doen vermoeden ook van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens door de Koninklijke marechaussee en de bijzondere opsporingsdiensten – en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg).

Voor het verwerken van persoonsgegevens door het OM en de opsporingsdiensten bestaat een specifieker regime vanwege de herkomst en de aard van persoonsgegevens die in dat verband worden verwerkt. Dit moet worden gezien in relatie tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van degene op wie de persoonsgegevens betrekking hebben. Door het OM en de opsporingsdiensten kunnen persoonsgegevens worden verkregen en verwerkt via methoden en middelen die zwaar ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene. Bijvoorbeeld door de inzet van dwangmiddelen (bijvoorbeeld het doorzoeken van een woning of verhoren van een persoon die van zijn vrijheid is beroofd), bijzondere opsporingsbevoegdheden (bijvoorbeeld het afluisteren van telecommunicatie of stelselmatig observeren), of zelfs met de inzet van informanten.

Vereisten voor gegevensdeling
Uit zowel de Wpg als de Wjsg volgen drie vereisten waaraan moet worden voldaan om persoonsgegevens te kunnen delen: het vereiste van doelbinding, het vereiste van noodzakelijkheid en het vereiste van zwaarwegend algemeen belang. Hieronder wordt beschreven hoe de taken van de beoogde Dopingautoriteit zich verhouden tot die drie vereisten.

Vereiste van doelbinding
Met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer rijmt in beginsel niet dat persoonsgegevens die met de inzet van ingrijpende methoden en middelen in het strafrechtelijke regime zijn verzameld, worden gebruikt buiten dat strafrechtelijk regime. Buiten deze taakstelling is het gebruik van deze instrumenten immers niet toegestaan.

Dat komt door het volgende. Van belang is het vereiste van doelbinding dat meebrengt dat opsporingsdiensten en OM persoonsgegevens in beginsel uitsluitend mogen verwerken voor het doel waarvoor deze zijn verzameld. Dat doel is de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. De enkele uitzondering daarop is indien het andere doel niet-onverenigbaar is met het verzameldoel.

In dit geval kan niet anders worden gesteld dan dat het verzameldoel (de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde) categorisch onverenigbaar is met het andere doel (de taak van de beoogde Dopingautoriteit ten aanzien van bestrijding van doping in de sport). Want de taak die de beoogde Dopingautoriteit in de Wuab heeft (bestrijding van doping in de sport) en de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde zijn van onvergelijkbare orde. Hiervoor is van belang dat er onvoldoende tot geen verwantschap bestaat tussen het verzameldoel en het andere doel; de grote gevoeligheid van de betreffende persoonsgegevens gelet op de wijze van verzamelen; de onevenredige gevolgen voor de betrokkene die de verdere verwerking met zich meebrengt; de persoonsgegevens voor het verzameldoel niet zijn verkregen met toestemming van de betrokkene; en er niet voorzien is in een opt-out voor de betrokkene. Het verstrekken van persoonsgegevens door opsporingsdiensten en OM aan de beoogde Dopingautoriteit is daarom niet toegestaan.

Daarnaast is het verstrekken van persoonsgegevens door opsporingsdiensten en OM aan de beoogde Dopingautoriteit niet toegestaan omdat de vereiste noodzakelijkheid en het vereiste zwaarwegend algemeen belang ontbreken. Deze criteria zijn opgenomen in de Wet politiegegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens en vormen een codificatie van rechtspraak van het EHRM.

Vereiste noodzakelijkheid
Ten aanzien van de vereiste noodzakelijkheid is van belang dat het een misvatting betreft dat opsporingsdiensten over veelbetekenende informatie over doping in de sport beschikken. Het Nationale Dopingreglement betreft een privaatrechtelijke overeenkomst tussen sporter en sportbond. Opsporingsdiensten verwerken daaromtrent slechts persoonsgegevens tot zover het gedrag waarop het Dopingreglement van toepassing is overlap vertoont met gedrag dat tevens een strafbaar feit oplevert. Dit is het vereiste van noodzakelijkheid: het is opsporingsdiensten uitsluitend toegestaan persoonsgegevens te verwerken indien dat noodzakelijk is voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Gelet op de geringe overlap tussen strafbare feiten in de zin van het Nationaal Dopingreglement enerzijds en strafbare feiten in de zin van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde anderzijds kan niet worden gesteld dat de beoogde Dopingautoriteit over die persoonsgegevens dient te beschikken voor een goede uitvoering van haar taak. Aan het vereiste van noodzakelijkheid wordt dus niet voldaan.

Vereiste zwaarwegend algemeen belang
Het vereiste zwaarwegend algemeen belang bestaat uit een toets aan de hand van drie criteria, namelijk een gelegitimeerde inbreuk, proportionaliteit en subsidiariteit. Gelet op de normen proportionaliteit en subsidiariteit is het criterium van een zwaarwegend algemeen belang casuïstisch, en moet daardoor per geval worden beoordeeld.

Als grondslag voor een gelegitimeerde inbreuk kan in geval van de taken van de beoogde Dopingautoriteit in het licht van artikel 8, tweede lid, van het EVRM de bescherming van de gezondheid worden aangemerkt. Een dergelijke inbreuk is in dit geval echter niet proportioneel en subsidiair. Er staan zo nodig minder ingrijpende middelen open om de gezondheid in een concreet geval te beschermen dan de wijze waarop persoonsgegevens in het strafrechtelijk regime worden verzameld.

Conclusie
Gelet op het gegevensbeschermingsrecht is het verstrekken van persoonsgegevens door opsporingsdiensten en OM aan de beoogde Dopingautoriteit niet toegestaan. Het ontbreken van de

vereiste verwantschap tussen beide verwerkingsdoelen, het ontbreken van de vereiste noodzakelijkheid, en het ontbreken van het vereiste zwaarwegend algemeen belang, vormen daartoe afzonderlijk de redenen.